

NAGYVÁRAD

Elfizetési ár: Vidéken egy óra 30 lei.
Nagyváradon: egy óra 40 lei

Főszerkesztő: HEGEDÜS NÁNDOR
Feloldó szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Károly herceg
(Szilágyi Derső)-utca

Károly trónörökös a magyar egyházakról Goga a néppárt és a nemzeti párt fuziójáról

A kolozsvári gör. kel. katedrális alap-
letételének ünnepségéről tegnap szá-
unkban beszámoltunk, azonban volt az
ünnepségnek néhány olyan részlete, ami-
ről nem írtak a lapok.

Az ünnepi szertartás után a New-
Yorki értermében rendezett diszebeden
an gör. kel. püspök mondott üdvözlő be-
szédet Károly trónörökösre, hangsúlyoz-
va a gör. kel. egyház nagyszemélyiségű sze-
rűsét az állam életében és az uralkodó
egyház elsőbbségét a többi egyházakkal
szemben.

Ioan püspök üdvözlő beszédére szo-
rt közvetlenségével és ismert szónoki
személyiséggel poharat ragadt Károly trón-
örökös és a gör. kel. egyházfő szavaira
deklaráva, kijelentette, hogy

az uralkodó egyház nagy hivatása
mellett nem szabad megfeledkez-
ni a többi romániai, tehát a ma-
gyar egyházak kulturális és er-
kölcsei fontosságáról sem, mert
ezek az egyházak szintoly jelen-
tős tényezők az államnak, mint
a gör. kel. egyház.

A diszebeden jelenlévő magyar egy-
házfők nagy meglepetéssel és örömmel
fogadták Károly trónörökös megértő
beszédét, amely a jelenlévő egyházi és áll-
ami méltóságok körében is nagy hatást
keltett ki.

Károly trónörökös és kísérete a disze-
bed végeztével és a repülőtelep megláto-
gása után Florescu igazságügyminis-
ter meghívására látogatást tett a ko-
lozsvári igazságügyi nyomdában, ahol a
pártos intézmény megteremtője, Póp
dr. igazságügyi vezérigazgató kalau-
szta. A trónörökös behatóan megseme-
re a nyomdahelyiséget és részletes, hoz-
zájáruló véleményt mondott a látottakról,
segédmunkás foglyokkal beszélgetett,
közben felhatalmazta az igazságügyminis-
tert, hogy

a szorgalmas és jóviseletű rab-
munkásokat mielőbb terjessze fel
amnesztiára Ferdinánd királyhoz.

A trónörökös az egész látogatás alatt
egyele környezetét a helyi viszonyok-
kal való tájékozottságával s a különböző
komatványok láttára Bratianu Jonel
miniszterelnökhöz fordulva, jókedvűen
szólt, a román opera válságának meg-
oldására célzva:

— Itt az opera szomszédságában
nyílt megoldhatnák az opera pénz-
i válságát. Csak bankjegyeket vagy
dokkát kellene kinyomtatni s azokkal
lehetne fizetni az opera művészeit.

Tegnap este a New York-kávéházban
jelent Goga Octavián, az erdélyi
párt vezető politikusa. A csucsai magá-
ba visszavonult politikus nagyon ritka
de Kolozsváron, pláne a New York-
házban. A kolozsvári „Ujság” munka-
ja beszélgetést folytatott vele.

— Miniszter úr, az utóbbi napokban a
 román és magyar lapokban közleményeket

olvastunk arról, hogy a néppárt és nemzeti
párt között bizonyos közeledés történt; a
lapok közleményei nyomán politikai kö-
rökben már arról is beszéltek, hogy a mi-
niszter úr és Maniu Gyula, a nemzeti
párt elnöke között valami banketten for-
mális kibékülés történt és a két erdélyi
párt között a fuzió küszöbön van.

— Engem a lap kommentáriai nem ér-
dekelnek. Tény az, hogy négy évvel ezelőtt
is ezzel az elvvel váltam ki az egységes
nemzeti pártból.

— Ha ma ön azt a kérdést intézi hoz-
zám, hogy hiva vagyok-e a két politikai
párt fuziójának, ma sem felelhetek mást:
igenis hiva vagyok, ma is ez az én inten-
cióm.

— En Maniu Gyulával nem békültem
ki, de a formális kibékülésnek semmi szük-
ségét nem látom. Nem látom azért, mivel
én Maniu Gyulára nem haragszom, én vele
össze nem veszttem, tehát egy formális ki-
békülés szerintem teljesen felesleges.

— Maniuval — mondotta tovább Go-

ga — gyakran találkozom, néha együtt
utazunk, barátságosan köszöntjük egy-
mást, sőt beszélgetünk is, de ez korántsem
jelent annyit, hogy az én politikai felfogá-
somban valami változás állott volna elő.

— A fuzió elve a két párt között, leg-
alább a részemről, ma is teljes sértetlensé-
gében fennáll és ennek az alapián bármi-
kor tárgyalásokba bocsátkozhatunk és re-
szünkről semmi akadálya nincs annak,
hogy a két párt fuziót kössön, egységes
pártba olvadjon.

— Különben is — mondotta tovább —
a néppárt Kisenevben országos kongressz-
szust fog tartani. A kongresszus három
napig tart, október 15-től 17-ig bezárólag.
Az ország minden részéből a párt vezetői
és kiküldöttjei részt vesznek és ezen a kon-
gresszuson Averescu pártelnök részle-
tesen kifejti a néppárt programját és
ugyanakkor precizirozni fogja a néppárt
viszonyát a többi politikai pártokhoz.

Bukarestből jelenti a Rador: A nem-
zeti párt jasszi tagozatának tagjai tegnap
értekezletet tartottak, amelyen elhatáro-
ták, hogy október 26-án népgyűlést tarta-
nak, amelyen Maniu Gyula és Vajda Sán-
dor is megjelennek.

A német birodalmi gyűlés bizalmat szavazott a kormánynak

Befejezték a vitát — Stresemann második kabinetje is halálra
van ítélve — A kormány nem tudott Stinnesék tárgyalásáról

A német birodalmi gyűlésen a passzív
ellenállás beszüntetése körüli vita véget
ért. Az utolsó szónok még maga Strese-
mann kancellár volt, aki kifejtette, hogy a
pártoknak nem szabad a válságot felidézni.
Szólt arról, hogy a passzív ellenállás ab-
bahagyásával még nem szűnik meg a harc
a Ruhr-vidékért. A passzív ellenállás meg-
szüntetése olyan teljesítmény, amelyre a
másik részről is engedményeknek kell kö-
vetkezniök. Csak illúzió az a hit, mintha a
német kormány az ellenállás megszünteté-
sével eljátszotta volna Anglia jóakarátát.
A versaillesi szerződéssel való szakítás
nem javítaná meg Németország helyzetét.

A gyűlés éjfélig tartott és a német
nemzetiek győzelmével végződött, akik a
bajor néppárt és a kommunisták szavaza-
tai ellenében — bizalmat szavaztak a kor-
mánynak. Ez azonban még korántsem je-
lenti azt, hogy Németország vigasztalan
helyzete változott volna.

Stresemann nem lesz képes kivezető
utat találni, mert második kabinetje még
rövidebb életűnek ígérkezik, mint volt az
első. Érdekes, hogy Hilferding, akinek
nagy pénzügyi tudását és átfogó ítélőké-
peségét még a külföldön is méltánvolják,
pártvillongások miatt kimaradt a kor-
mányból, akik pedig benne vannak, éppen-
séggel nem nemzetközi jelentőségű állam-
férfiak.

Feltartóztathatatlanul közeledik a
szélsőséges jobboldali diktatúra és
nőttön-nő a káosz.

A veszedelem már nemcsak Bajorország és
Szászország meg Thuringia felől fenyeget,

hanem magában a birodalom szívében is
nagy, hiszen elképzelhetetlen az olyan ál-
lamalakulat, hogy

az egyik szövetséges országban
kommunista miniszterek kormá-
nyoznak, a szomszédban pedig
monarchista diktatúra viszi a ha-
talmat.

Szászországban a proletár századok,
amelyeket a birodalmi kormány minden
erejével üldözött, most hivatalos funkció-
kat végeznek, valósággal rendőri szolgálá-
tot látnak el és az a fekete birodalmi őrsé-
g, amely Küstrinben kommunista ural-
mat akart teremteni, a törvényes biro-
dalmi őrséggel együtt működik.

Az alaposan meggyöngyült és tekinté-
lvében megtépázott Stresemann-kormány
ilyen körülmények között nem lesz képes
felszínén maradni.

Hiteles értesülés szerint a kancellár-
nak előzetesen sejtelve sem volt arról,
hogy Stinnes Hugó és a többi német nagy-
iparos Degoutte tábornokkal a munka új-
rafelvételéről kíván tárgyalni. A kancellár
a lapokból és a párisi Havas-ügynökség
táviratából értesült a dologról, amely kino-
san érintette.

Londonból jelenti, hogy Curzon lord
tárgyalt Smuts délafrikai és Bruce ausztrá-
liai miniszterelnökökkel, hogy a vélemény-
különbségeket elsimítsa. Bruce az angol
imperialisztikus politika hiva és melegen
pártolja az angol-francia szövetségi vi-
szonyt. Smuts ellenben azon a véleményen
van, hogy Anglia külön javaslatot tegyen
a jóvátétel megoldásában.

LEBOVITS ÉS FIÁI
ANGOL SZÖVETELI SZENTÁCIOSAI
TELEFON: 874

Lloyd George, aki tudvalevően Newyorkból Kanadába utazott s bár betegsége nem komoly természetű, elhatározta, hogy tervbevett beszédeiről lemond.

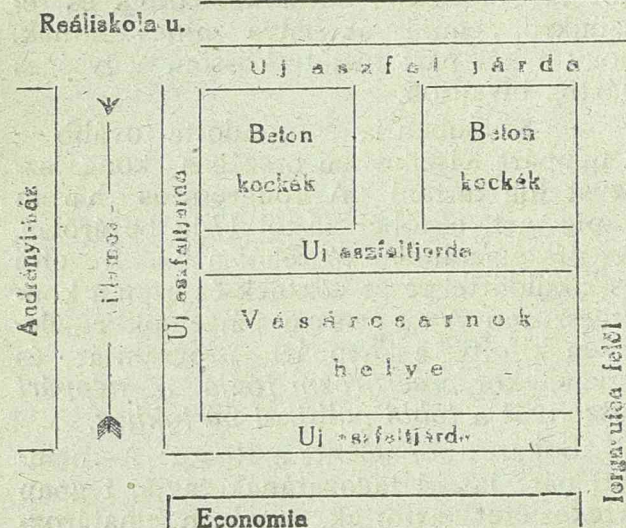
A napokban megkezdik a nagypiaci burkolását

A Bitumen-é a legolcsóbb ajánlat

Tegnap délelőtt tartották meg a nagypiaci burkoló munkák elvégzésére hirdetett nyilvános árlejtést.

A város tanácsa ugyanis elhatározta, hogy a piacon keresztül és körülvezető aszfaltjárdák elkészítésére és a kispiacról felszedett betonkockák lerakásának munkálataira árlejtést hirdet. A tanács az árlejtés feltételei köré bevette, hogy az egész munkát köteles a vállalkozó a megkezdéstől számított negyven munkanap alatt teljesen elvégezni és kifogástalan állapotban átadni a városnak.

A tervszerint a nagypiac első negyedének felső felére rakják le a betonkockákat, így:

A nyilvános árlejtésre délelőtt a kitűzött határidőig két ajánlat érkezett be. A Bitumen Rt. 988.850 leiért, a Román Melocco művek 1.061.460 leiért vállalta a burkolási munkát. Így legolcsóbb és legelőnyösebb ajánlat a Bitumen művéké.

A délután folyamán postán érkezett be a Rosenberg Izsó Rt. ajánlata, amelyben 1.083.887 leiért vállalta a munkát. Habár ezt az ajánlatot szabályszerűen nem lehet tudomásul venni, mégis azt is bejegyezzük a főmérnök a szerdai tanácsülés elé és a tanács határoz a munkálatok kiadásáról.

Most már csak az volna fontos, hogy a munkálatokat azonnal kezdjék is meg, hogy még a havazás beállta előtt rendes piaca legyen végre a városnak.

A megyei agrárbizottság újabb kisajátító határozatai

A megyei agrárbizottság Radulescu Péter táblabíró elnöke alatt tegnap tartott főtárgyalásán három felebberésben hozott kisajátító határozatot, olyan esetekben, mikor a járási bizottság mentesítette a földet a kisajátításból.

A szentjohi róm. kath. egyház pár holdas birtokát a járási bizottság mentesítette a kisajátítás alól azon a címen, hogy szok iskolafenntartásra szolgálnak. Az agrárfelügyelő felebberésére a megyei bizottság arra való tekintettel, hogy holikési birtok, tehát a törvény 6-ik szakasza alapján kisajátítandó, elrendelte a kisajátítást.

Ugyancsak meghagyta a szentjohi református egyház 58 holdas birtokát szintén iskolafenntartási célokra, de az agrárfelügyelő megfelebberése, mert a birtok telekkönyvileg az egyház tulajdona s így holikési birtok. A megyei agrárbizottság elrendelte tegnap a kisajátítást azzal, hogy majd utólag a parochia, a templom és a lelkész céljaira a törvényadta területet ki fogják adni.

Érkeserő közleg földmivelő lakossi felebberést jelentettek be a járási agrárbizottság azon határozata ellen, hogy Gombos Ferenc oltani földbirtokos 90 holdas birtokát érintetlenül hagyják, holott a birtok ötven év óta bérbe van adva, már pedig a törvény 8. §-a alapján minden birtok, ami tíz éven túl bérbe volt adva, kisajátítható. A tegnapi tárgyaláson Gombos Ferenc neje előadta, hogy férje betegsége miatt voltak kénytelenek a birtokot bérbe

adni, de egyébként annak bérleiből élnek, más jövedelmük nincsen.

A megyei agrárbizottság nem vette figyelembe a tulajdonos érvelt, hanem a törvény 8. szakasza hivatkozva, a 90 holdból 62 holdat kisajátította.

Esküvő egy budapesti fogházban

Szokatlan esemény színhelye volt ma nap a budapesti kir. ügyészség Markó-utcai fogházának komor épülete. Egy két-hónapja letartóztatásban levő bankhivatalnok házasságot kötött a fogházban menyasszonyával.

Délben hatalmas dália-csokor bevitele kérték engedélyt a fogház igazgatójától. A dália-csokor mellett ünnepi nagy csomagot is küldtek a vőlegénynek, telve pecsenyével, gyümölccsel, süteménnyel, melléje két üveg bor és egy üveg pezsgő.

A menyasszony fél kettőkor érkezett a fogház irodájába, ahol megjelent a kerületi anyakönyvvezető. Két óra előtt pár perccel fegyveres őr levezette celláiból a fogház irodájába a vőlegényt. A vőlegény fekete szalonruhában, fehér nyakkendővel, lakcipőben, kezében a menyegzői csokorral, menyasszonyával az anyakönyvvezető elé járult, aki annak rendje és módja szerint intézte a jegvespárhoz az előírt kérdéseket.

A házasság megkötése után, amikor az anyakönyvvezető tartós és boldog életet kívánt az ifjú párnak, az ügyész odalépett a vőlegényhez és engedélyt adott neki arra, hogy félórát beszélgesen feleségével. A félóra letelte után a férjet visszavezette az őr cellájába.

Orgazda, aki jelentkezik a rendőrség idézőjére

A napokban megírta, hogy a nagyváradi-kolozsvári vasútvonalon állandóan forszíroztatják a vagonokat és különösen nagy mennyiségű vászonra tűnt el a vasúti szállítmányokból.

A Fodor-detektívcsoporthoz megindította a nyomozást. Schmidt és Kiss detektívek kiutaztak a helyszínre és megállapították, hogy a vonatforszírozók a barátai alagút közelében levő barlangba rejtették el a lopott holmit. A barlangban rengeteg vászon-végeket csomagoló papírokat és értékesítő vignettákat találtak, amiről megállapították, hogy az ellopott árúk értéke több száz ezer leire rug.

A detektívek le is tartóztatták Codi-leannu és Ghete Tivadar nevű vasutasokat, akiket kihallgatás után átkísértek az ügyésziへ. A vasutasok bevallották a lopást és elmondották, hogy a lopott árut Blaga Tivadar durgazdag bántalmi parasztagazda vette át tőlük és az értékesítette. Blagát azonban nem találják odahaza. Valószínűnek látszott, hogy szökésben van, de azért a mindenre számító detektívek egy cédulát hagytak a lakásán, hogy ha hazajön, jelentkezzen a rendőrség büntügyi osztályán.

Valószínű, hogy Blaga nem tudja, hogy társait elfogták, mert tegnap reggel az idéző cédulával ártatlan arccal jelentkezett a rendőrségen és a meglepettet adta, amikor kihírdették előtte a letartóztatás végzését. A kihallgatásnál már mindent bevallott, de hogy mennyi az elrablott áru értéke, arról nem ad felvilágosítást, a rendőrség pedig még nem tudja pontosan megállapítani, mert a károsultak részéről nem érkezett feljelentés.

Itt szükségesnek tartjuk megemlíteni, hogy a rendes szótástól eltérően miért nem maradtak a detektívek kint a faluban, hogy a helyszínen folytassák a nyomozást, amíg az orgazda előkerül.

A rendőrség nyomozóinak, sajnos, egyáltalában nem áll rendelkezésére egy büntügyi alap, amelyből a nyomozás során felmerülő kiadásokat fedezhessék. Ez az oka, hogy sok fontos nyomozás abban marad és hogy nem tudják kellő felkészültséggel folytatni a nyomozást, amely pedig legelőbb esetben költségessé válna, ha a helygymintaszertum erre a célra nagyobb összeget bocsátana a helygymintaszertum rendelkezésére, hogy a nyomozók kiadásai abból fedezhessék.

A kolozsvári kaszárnnyában tartják fogva Vaiszlovich Emilt

A nagyváradi Park-szálló tulajdonosa Vaiszlovich Emilt, Petrescu kapitánnyal történt régebbi incidense miatt vasárnap — katonai fedezet mellett — Kolozsvárra kísérték és a Honvédelmi utcai kaszárnnyának börtönébe helyezték fogságba. Innen tegnap — átkísérték a Park-szálló hadbírószághoz, ahol Vladescu ezredes hadbíró megkezdte kihallgatását.

Vaiszlovich Emilt a szuronvos örökös kívül ügyvédje. Román Valér dr. is ellátta a hadbírószághoz, aki kijelentette, hogy joggal semmiképpen sem indokolt Vaiszlovich letartóztatása, mert hiszen legrosszabb esetben, ha bebizonyulna, hogy Vaiszlovich rántott először és támadó csalálást a kapitányra, akkor is a polgári bíróság elé tartozik ez a magánjellegű ügy. Vaiszlovich maga nyugodtan néz ügye társasági fejleményei elé és kijelentette, hogy az esetben, ha a hadbírószághoz fenntartja letartóztató végzést, a szállodáját feltétlenül lezárja, mert nincs helyettese és így a genre nem bizza a Park-szálló vezetését.

— Végre a suszter is bezárja üzletét — mondotta — ha elszólítják a kaptartól. Letartóztatásban én sem tudok folytatni iparomat. Különben tanukkal iszolom, hogy ártatlan vagyok és bizok igazsámban.

Husz bukaresti fascistáinak tartottak házkutatást

Bukarestből jelenti a Rádor: A rendőrség ma éjjel házkutatást tartott mintegy husz helyen, a fascista mozgalom vezetőinek lakásán. A házkutatásra a fascista pártból kizárt tagok feljelentése adott alkalmat. A fascista vezetők közül többet letartóztattak és irataikat elkobozták. A letartóztatottakat az éjszaka folyamán rendőrigelgel hallgatták ki.

A kihallgatásoknál résztvevő volt mennyi ügyész és megjelent azokon F. nascovici belügyi államtitkár is. A nyomozás érdekében titokban tartják a letartóztatottak névsorát, akik között néhány is van. A katonai ügyész nem volt beletartóztatásba, mivel kizárólag polgári egyének ellen folyik az eljárás.

Dorian filmszínház

Dorian Film.

Nagy Péter cár

Monumentális történelmi film.

A főszerepben: Emil Jannings

Bernhard Gellertke Dagny Serva

Közkívánatra mára is prolon

gálva,

Holnap, csütörtöktől kezdve látható

SUMURUN

Régi férfi kalapok elegáns női kalapok 3 nap alatt átalakít

KÖNIG kalapgyár, Str. Sf. Ladislav (volt Körös-utca) Filez, posztó- és bársony kalapok 250 Lei

Gömbös gazdakkal akarja megteremteni az új magyar jegybankot

Budapestről jelentik: A magyarországi fajvédők propaganda-körútjának során Gömbös Gyula vasárnap tartotta meg beszámolóját Abádszalókon. A fajvédők vezére ezúttal megindokolta, miért volt szükséges nemrégiben kilépnie az egységes pártból.

— Hogy a jelenlegi kormánnyal szemben állást foglaltunk — mondotta Gömbös, — azt azért tettük, mert arról győződünk meg, hogy az a politika sem nem keresztény, sem nem agrár és vissza akar térni azokra az alapokra, azt a politikát akarja gyakorolni, amely egyszer már úgyszólván sirba döntötte ezt a nemzetet. Ha nézzük a pénz elértéktelenedését, az előállott viszonyokat, akkor látjuk, hogy a pesti bankokat nyomtatott bankokkal táplálják és a pénzáradat nem a magyar nép, hanem egy pár pesti bankár érdekében történik és nem a többtermelés fejlesztése érdekében. Hol tud a magyar birtokososztály, a kis- és középbirtokos annyi pénzt kapni, hogy elvesztett instrukcióját pótolhassa. Sehol nem tud, vagy ha tud, akkor is buzában kell visszafizetnie. A magyar gazdának aranyban kell visszafizetnie a papíros pénzt. A bankok pedig papírban fizetik vissza és ezért érdekük, hogy rontsák a koronát és így kisebb értékkel fizessék vissza, amit kaptak.

Kijelentette még Gömbös, hogy ez az ágában sincs olyan külpolitikát csinálni, amely a mai reális viszonnal nem számol és fejjel megy neki a falnak. Údvözlí a külföldi kölcsön gondolatát akkor, ha az azt jelenti, hogy az antant segíteni akar Magyarországon.

— Akarjuk — folytatta, — hogy az antant segítő kézzel jöjjön hozzánk de nem akarjuk, hogy olyan ellenőrző bizottságot ültessen ide, amelynek beleszólása legyen a magyar politikai élet alakulásába. Évszázadok óta függünk Ausztriától, örülünk a függetlenségünknek és nem akarunk a jövőben pénzhatalmaktól függni.

— Magunkon is tudnánk segíteni, mert kérdelem, nem lehet-e jobban megfogni a vagyonokat, különösen a siber vagyonokat, hiszen összesen 600 millió aranykoronáról van szó, amelynek sokkal több volt a bécebeli költségvetésünk. A buzáért az állam kapott idegen valutát s meg lehetne csinálni, hogy az országban levő gazdasági erőt vennénk igénybe a segítségünkre. A gazdákat fel kellene szólítani, hogy adják a buzaterméneiket és ők legyenek a leolytatandó pénzügyi tranzakció révén a jegybank részesei.

— Új jegybanknak az alakításába, melyet a pesti urak jegyeznek, nem mehetünk bele. A magyar föld gazdáinak kell eleszólniuk a dologba, 600 millió aranykoronát igenis ebben az országban fel lehet ajtani, különösen, ha mint a kölcsönnél, 200 milliós részletekről van szó.

Bárdossy Gyula, az Ébredő Magyarok egyesületének vezető tagja annak idején irt az Új Nemzedékbe.

A budapesti tábla tegnap tárgyalta az ügyet s azzal az indokolással, hogy az érintett cikkben Turchányi neve nincs említve, vád hiányában a cikk íróját a ágalmazás vádjával alól felmentette.

Ritter József özvegyénél

Nyilatkozik a villamosmű igazgatója

Az emberek lelkében még mindig ott él az a döbbenetes emlékű tüzeset, melynek áldozata Ritter József raktárnok lett. Mélységes emberi szánalom szárnyal két nap óta a Gajdu-utca 19. számú ház felé, melynek udvarán lakik Ritter József özvegye és hátrahagyott két kis árvája. Az utcán csoportokban asszonyok áldogálnak, halkán beszélgetnek. Nehány lépésre pedig feketén, mint a halál kárpitja, az összeégett üzlet ajtajának üszkei kerektez be a lehuzott vasredőnyt, amely mögött egy ember gyermekeket, anyát mentett meg a pusztulástól a saját élete árán.

Az áldogáló asszonyoktól Ritter József lakása iránt érdeklődünk. A parókás zsidó asszonyok összenéznek, rajtuk végig néznek kétszer is s az egyik így felel: — Mért keresik? Barátok maguk?

— Nem is ellenségek. Ujságírók vagyunk.

Rámutatnak a házra. Az udvar mélyén fák, hervadó levelük alatt asszonyok vesznek körül egy széken ülő 14 éves kisleányt, Ritternek Ilona nevű leányát.

Csak néhány órája, hogy hazaérkeztek a temetésről s az orthodox zsidó asszonyok vigasztalni igyekeznek a megtört gyermeket. A szánalom letompítja a hangot, mint a halottas szobában, olyan csendesség van, lépéseik sem hallszanak, csak a kapualjon át dübörög be az utcáról az élet.

A kis leány nem sir. Egyszerű ruhásként, egyszerűen, összeroskadt testtel ül s amint így rátekinünk, maga a kimondhatatlan szóval, ecsettel, vésővel ki nem fejezhető emberi fájdalom. Ránk emeli nagy, megtört szeméit, melyek mintha beszélnének: minek zavartok mostan engemet.

— Ritternével szeretnénk beszélni. Megelevenedik a fájdalmas gyermekarc, minden vonása csupa tiltakozás:

— Nem, nem, most nem szabad zavarni.

— Nem akarunk mi kislányom semmi rosszat, csak írni valamit, ami megnyitja a szíveket magok iránt, hátha segíteni tudnánk.

A gyermek pillanatra megnyugszik, aztán feltekint az égre, a szürke fellegek felé és nedves ajkain, mint a legesodásabb bizakodás, fohász, utánozhatatlan örök hit, buggyan fel:

— Van egy isten az égben. Megsegít... Ő majd megsegít...

Egy kicsi ház élkelődik a szép épülethez, mint a fecskéfészék. Nyitott ablaka mögött fekszik Ritterné. Amint az ablak felé esik megint tekintetünk, Ritter Ilona, ijedten áll fel:

— Ne menjenek be anyámhoz. Kérem ne zavarják. Megérthetik, hogy rosszul van. Két hét alatt elvesztette az édes anyját, az én drága jó nagymamám és egy édes pát, egy jó, istenem milyen jó édes apát...

Szeméi könybe borulnak s én leteszek arról a szándékomról, hogy Ritternével beszéljek. De minek is. Két orvos volt már nála, erősítő injekciókat adtak és azt minek kérdezni, hogy szegénye-e. Beszél helyette a ház, az ablakon át látható berendezés, a gyermek ruháskája, az egész környezet. Szegény volt, nagyon szegény, csak a lelke volt gazdag, amely másokért egy életet adott, amely pedig egy 36 éves asszonyé, egy kilenc éves s egy 14 éves kisleányé is volt s akiknek most már semmijük sem maradt. Elment az apa és elment a kenyérkereső.

— Sok mindent beszéltek s irtak az ujságba, mondja egy asszony, ami nem úgy történt. Az igazság az, hogy a tüzet is Ritter vette észre, mert valami kihordás volt az udvarról s amikor az utolsó kocsit után Ritter az ajtót be akarta tenni, vette észre, hogy ég a saroküzlet. Rögtön szaladt, beverte az ablakokat. Rosenberg

Jenő lakásán, a gyermekeket az ölében, az asszonyt a hátán vitte ki az ablakon át. Aztán kabátját a kétségbeesett és dőrgő Rosenbergnére adta. Kétszer ment be a füsttől telített szobába. Azután hazament a családjához, mikor már a lármára a fél utca felébredt s a szomszédokból érteztették a tűzoltókat.

Most Ritter Ilonához fordulunk. Igaz-e, hogy hazajött az apja?

— Én aludtam, mikor apám berohant s így kiáltott édes anyámnak:

— Két gyermeket és egy asszonyt mentettem ki. Most megyek vissza, menteni még amit lehet.

Anyám kétségbeesetten, mintha érezte volna a veszélyt, szólt: ne menj sehová, van neked családod, maradj itt... De apám nem törődött vele, szaladt ki a szobából. Mama még héber néven kiáltott apám után, az udvaron lakók is hallották... és aztán nem jött vissza többé... Most itt vagyunk, csak a jó isten őrizze meg anyánkat.

Vajon a város társadalma megtudja-e érteni, mennyivel tartozik annak a családnak, akit Ritter József elhagyott, de példaképét mutatta meg az önfeláldozó, bátor, emberszerető polgárnak. Hisszük, hogy ahhoz a gyűjtőakcióhoz, amit az elhagyott család részére indítanak, minden polgár hozzáteszi a maga kegyeletos filéit.

Még mindig különféle verziók vannak arra nézve, miért ment be Ritter harmadszor is az égő házba. Mondják, Rosenberg Jenő kérte meg, mentse ki a tűzbiztosítási kötvényt. Valószínű, bár Rosenberg hozzátartozói tagadják. Azonban a Ritter Ilona előadása szerint, az élet után a vágyont is megakart menteni.

Dr. Sovrea Valér kir. ügyész tegnap átírt a villamosmű igazgatóságához, adjon hivatalos magyarázatot arra, hogyan történhetett a szerencsétlenség.

Ebben az ügyben a villamosmű igazgatójától a következő sorokat kaptuk:

Igen Tisztelt Főszerkesztő Úr!

A „Nagyvárad” tegnapi számában a Gajdu (Beöthy Ö.)-utcai tüzesetből kifolyólag szerencsétlenül járt Ritter haláláért a cikkíró minden alapos indok nélkül a Villamosművet, illetőleg annak felelős vezetőjét okolja.

Amidőn kijelentem, hogy a szerencsétlenül járt önfeláldozó életmentő családjával szemben természetesen magam is a legmélyebb részvételt vagyok, nem hallgathatom el, hogy a cikkíró csakis a legelemibb műszaki ismereteket is nélkülöző tendenciózus rosszakaratu információ alapján írhatta — mint teljesen laikus — cikkének a villamos balesetre vonatkozó részét. Műszakilag ugyanis teljesen abszurd az a vád, hogy a Villamosmű szere-

Apolló mozgószínház

Szerda — Csütörtök — Péntek

A házasság bilincsei

társadalmi dráma 5 felvonásban.

Főszerepben: Enid Bennett, az ismert amerikai filmművésznő.

Ezt megelőzi:

A szerelmes inas

Rendkívül kacagtató 2 felvonásos vígjáték

Dísz egyenruhákat

minden elfogadható árban
Hírogatótanul készí!

Biró László

Posta (Uri-utca) 24.

lői „kényelmi szempontból“ a 150 volt feszültségű secundár-vezeték helyett a 3000 volt feszültségű primár-vezeték vezeték volna be a leégett épületbe.

Nem tudom elképzelni azt a laikust, aki elhinné, hogy a Villamosmű egyes helyeken 150 volt helyett 3000 voltot vezet be az izzólámpákba s hogy mindamellett a lámpák világítanak.

A valódi tényállás kedvéért megjegyzem, hogy a szóban forgó sajnálatos villamos-balesetnek az volt az oka, hogy a tűz rohamos elterjedése folytán bármennyire is sietett a Villamosmű szerelője, a kikapcsolás eszközlésekor a tűz már elterjedt, a vezetékekről a szigetelés részben már leégett s ilyenformán az egyik függő lámpatest révén a szerencsétlen életmentő intenzív érintkezésbe jutott a 150 voltos áramkörrel. Súlyosbította a helyzetet, hogy — amint a helyszíni vizsgálat folyamán megállapítást nyert — a biztosítékokban az előírt 6 amperes biztosító dugók helyett szakavatatlan egyének a Villamosműnek és a magán-szakcégeknek megkezelésével ólom és vörösréz drótokat helyeztek, vagyis a vezeték rövidzárlat ellen, a kontárok beavatkozása folytán, ilyképpen nem volt egyáltalán biztosítva. Természetes dolog tehát, hogy ilyen körülmények között a Villamosművet felelőség nem terhelheti. Nagyon téved a cikkíró és rosszindulatú informálója, ha azt hiszi, hogy csak 3000 voltos áram ölheti meg az embert; nemcsak 150, de 50 voltos váltóáramnál is előfordultak már intenzív érintkezés esetén villamos balesetek.

Egyébként a kir. ügyészség meg fogja állapítani, hogy hibás-e a Villamosmű ezen sajnálatos balesettel kapcsolatban, avagy sem, tiltakozom ellenben az ellen, hogy a Villamosmű vezetését egy laikus cikkíró rosszindulatú és ugyancsak laikus információ alapján a hivatalos vizsgálat megejtése előtt nyilvánosan megvádolja.

Amidőn kérem igen tisztelt Főszervező urat, hogy a közlemény idevonatkozó részét a valóságnak megfelelően helyesbiteni szíveskedjék, maradtam

teljes tisztelettel

Oradea-Mare, 1923. október 9-én.

Bazilli Mihály.

a Városi Villamosmű igazgatója.

Massaryk bizik a magyar kormányban

Bécsből jelentik: Az Abend munkatársa beszélt Massaryk köztársasági elnökkel, aki átutazóban volt Territed felé, ahol kíséretével tíz napig fog tartózkodni.

A köztársasági elnök azt mondta, hogy Benes referálása után a legjobb benyomást nyerte a Magyarországi kérdéssel és bizik Bethlen békés szándékában. A Magyarországnak nyújtandó kölcsön befejezett tény. Kijelentette továbbá, hogy Magyarországgal szemben más pénzügyi ellenőrzés léptetendő életbe, mint annakidején Ausztriával, mert bizonyos pontokban minden kedélyességnek meg kell szűnni.

Molnár Ferenc darabjának bemutatója

Budapestről jelentik: Molnár Ferenc új darabjának, a Vörös malomnak tegnap volt a főpróbája.

A Magyar Hírlap kritikusa azt írja a darabról, hogy Molnár nem a szelek szárnyain, hanem a rutin, a virtuozitás kiszámított sebességű repülőgépén emelkedik a magasba, ahonnan akarátán kívül is kissé ironikus lenéző mosollyal tekint a földi jószág fényére. Elnagyolva, rikitóan látja az emberi rosszaság árnyait. A motor katógásával fejében, a stopper órával kezében leméri a szenvedélyeket, szenvedéseket az idegek remegését és a szuverén magasságban eltűnnek a határok. A dráma, a kabaré, jóhiszeműség, blöff, műfajok és műfajtalanságok, erkölcs és erkölcstelen-

ség, izlés és izléstelenség között eltéveszti azt a bizonyos lépést, amely a nevetségessé től a fonségest elválasztja. A főszerepeket Darvas, Somlyay, Gellért és Pécsy Blanka játsszák.

Rossz idő akadályozott meg egy kilakoltatást

Tíz éve laknak a gör. katolikus káptalan Str. Sámuel Klein (Szabadság)-utca 3. számú házában Marschek Adolf kereskedő, Stern Adolf szállító, utóbbinál pedig albérletben hatodmagával egy szobában Berkovics Mihályné. A káptalan a lakók kilakoltatása iránt pert indított a járásbírósnál, aminek a törvényszék, majd felelősségi fórum által is jóváhagyott végzése, az lett, hogy e hó ötödikén a lakóknak ki kell költözködniük. A bírósági végzés értelmében a királyi végrehajtó ötödikén megjelent a káptalani épületben, miután azonban a kilakoltatásra ítélt lakók számára senki sem gondoskodott más hajlékról, saját felelősségére elhalasztotta a kilakoltatást tegnapig.

Időközben a lakók reménykedni kezdtek. Hasonló kilakoltatási pert indított ugyanis a gör. katolikus káptalan Egri ügyvéd ellen is, aki azonban pernyertes maradt az ügyben, azon az alapon, hogy a káptalani ház nem egyházi célokra szolgáló épület. A lakók egyike dr. Roóz útján ezenkívül felfolyamodással élt a törvényszék döntésével szemben. Súlyosbította a helyzetet, hogy Marschek Adolfot hetek óta súlyos vesebaj köti betegágyához.

A kilakoltatásra ítélt lakók felkeresték tehát Ciceronescu kanonokot s arra kérték, hogy legalább november elejéig engedje meg nekik a bennlakást; amikor is kilátásuk van, hogy más föld alá kerüljenek. A kanonok azonban hajthatatlan maradt s így tegnap délelőtt, szakadó esőben karhatalommal kezdték meg a káptalan lakóinak kitelepítését. Ciceronescu kanonok arra sem adott engedelmet, hogy a kilakoltatott családok bútorait egyelőre a ház udvarán helyezték el szabad ég alatt, viszont a rendőrség természetesen nem egyezhetett bele, hogy a bútorok az amúgy is szűk Sámuel Klein (Szabadság)-utcán torlódjanak fel. A jajveszékkelő lakók ilyen körülmények között maguk voltak rá legkiváncsiabbak, hova fogják őket kitelepíteni?

A kétségbeejtő helyzetben, amikor már a rendőrség megkezdte a kilakoltatást, a probléma váratlanul új fordulatot nyert. Bunescu rendőrigazgatónak megessett a szíve a káptalan lakóin s maga felelősségére, a zimankós időre való tekintettel felfüggesztette a kilakoltatást — péntekig. Pénteken aztán végleg ki kell vonulniuk a lakóknak, ha csak ismét rossz nem lesz az idő.

Schwarz Lajos

vrt esadó

Str. Roșiei (Dreptul) 8

Nyitott és csukott

autók

bérelhetők minden időben Magyarországra is.

Andriská és Rosenbaum

auto garage, Calvin-utca 15. sz. Telefon 209. Telefon 209.

Ugyanott Michelin Cable auto gummi és benzín kapható.

VIDONSÁGOK

Nagy Endre

Törődőten, kiábrándultan ült a kávéház egyik magános asztalánál. Homlokába lögő fúrtjeibe már beleáztak a kor hava, felcsapó mosolya is kesőbb, amint az újságot olvassa és közben szinte lopva figyeli, hol merül föl valamelyik asztal fölött ismerős, régi arc?

Nagy Endre — anno 1923 — beült a a Royal kávéházba s ez a forgalmas fóruma a város mindenkor életének figyelemmelindító lihegett fölé. Mintha csak valami mármorai hupec vagy vidéki ügyvédjelölt gubbasztana az ismeretlenségben.

Fájdalmasan mutatta magát Nagy Endre magányosságát át Várad változása. A lelkes rajongó, régi Várad helyett a közönyös, szürke, a csupasz, a értéktelen Várad. Hát képzelték volna eselőt, hogy tisztelők, proccok, barátok és ismeretlenek tisztelt ősré ne csoportosuljanak, ha ez a legérzelmesebb csere megfigyelt bennünket látogatásával?

Megérinitem a váliat:

— Mester! Egyedül?

Felrezzent. Látni, hogy valakit el akar rejteni, valami őszinte anyékat, ami az arcán elcsobant.

A közelkező percen hálsán, forrón bukfencet ki ajkán a csufordáros kis aperaszték, megjegyzések; az érdeklődésben is eszteli csillogott, amint elmesélte, hogy a püspöki várnál még az autogramját is vámolni akarta a szigorú finánc. Nagy Endre hirtelen otthon volt. Az uti gyűrűsége, az eláporodott kedvesség az empillanás alatt levedlettek. S már konferált, dadogott, viccett a márványasztal fölött, mint ahogy ma, holnap és holnapután is történetül fog működni mindazoknak, akiknek idők változása, seifeken kereszti mégis csak kutyakötelességük észrevenni, ha Nagy Endre Nagyváradon van.

* Maniu Bukarestben. Bukarestből jelentik: Maniu Gyula és Popovic Mihály ma ideérkeztek.

* Az áruvédjegyek kicserélési határ idejének meghosszabbítása. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara az iparügy minisztérium 47625. sz. leirata folytán tudomására hozza az érdekeltségnek, hogy a régi védjegyek kicserélésének határidejét a minisztérium újabb három hónappal 1924. január hó 1-ig meghosszabbította Barbu Romulusz sk. elnök, dr. Olá B. Béla sk. főtthár.

* Új elbírálás alá veszik az állampolgárságot. Bukarestből jelentik, hogy kormány legközelebb bizottságokat áll fel a csatolt területek városaiban s ez bizottságoknak lesz feladata az állampolgárság kérdését individualizálva eldönteni. Minden formáság nélkül románoknak tekintendők ezentúl azok az egyének, kiknek a békeszerződés életbeléptekor mai Románia területén illetőségük volt azok, akik e területen születtek s szülei itteni illetőségük, valamint azok a volt osztrák és magyar alattvalók, esetleg nemzetiség nélküli egyének, akiknek a fenti időpontban Románia területén lakólyuk volt. A zsidókra külön intézkedési irányadók.

* A felsőbányai festők kiállítása ma csak pár napig tekinthető meg a Simo féle régiségkereskedésben. Aki nem akarja elmulasztani, hogy egy országos relációban is elsőrendű tárlat anyagát megtekinthesse, annak okvetlenül meg kell néznie Liteczky Endre, Nagy Oszkár s a több felsőbányaiak képeit.

* Házasság. Adorján Annus Herskovitz Andor házasságot kötöttek.

* Részeg volt az egész vasuti személyzet. Bukarestből jelentik: A tigris állomás katonai parancsnoka letartóztatott a kisenvelgalatzi személyvonat egész lérsőrszemélyzetét, a mozdonyvezető kivételével, mivel az egész személyzet rész-

olt. A vonatot más személyzet vitte tovább.

* **Leégett a pólai székesegyház.** Róából jelentik: Pólában a székesegyház gyulladt és a középhajó kupolája elpusztult. A tűznek a székesegyház sok türemeke áldozatul esett.

* **Eljegyzés.** Takács Mariska és Molnár Ödön jegyesek.

Fényes Juliska és Szelle Ferenc jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

* **Orvosi hír.** Dr Hevesi Béla belgyógyász, a vérbetegségek szakorvosa, rendelőjét Piata Unirii (Szent László-tér) 6. szám alá helyezte át.

* **A SPHINX** címen legközelebb világhíres amerikai, angol, francia, német, zsidó és román költők reprezentáns művei jelennek meg Gara Ákos kitűnő illegánknak, az elismerten nagyszerű költőnek műfordításában, a kolozsvári Katz Testvérek grafikai intézetének kiadásában. Az irodalmi eseményt jelentő műfordítások Walt Whitman, Oscar Wilde, Charles Baudelaire, Paul Verlaine, Goethe, Heine, Liner Mária Rilke, Stefan George, Donath Adolf, Eminescu, Alexandri és Octavian Goga legszebb műveit először mutatják be az erdélyi olvasóközönségnek magyar nyelven. A címlapot Pap Domokos festőművész eredeti illusztrációja díszíti. A Sphinx kötetéből száz számozott példány merített, a piron amatorkiadásban jelenik meg Bibliofilek számára. A Sphinx előfizetési ára 30 lei, számozott amatőr példány ára 100 lei.

* **Az ANGOL-OSZTRÁK BANK** nagyváradi fióktelepe devizakötésekre autorizált bank, közli a vámirodákkal és exportőrökkel, hogy saját kiállítású címecsekkel kiszolgáltatására feljogosított és azokat a legjutányosabb áron bocsátja t. ügyfelei rendelkezésére.

* **Hölgyek érdeke** felkeresni Str. Coloman Rimanóczy Kertész Reklám női szövet, selyem, vászonüzletét, mert az árak olcsóbbak, mint bárhol.

* **Budapestre utazó hölgyek** figyelmébe! Ruharendelésnél keressék fel Lovász Ilona divatszalonját, ahol gyönyörű modell-ruhák igen olcsón készülnek. Centkirályi-utca 16. II. em. 10. 2-ik lépcső.

* **Elszámolás.** A Societate „Principele Mircea” ifj. és csecsemő védőegyesület múlt hó 30-án tartott gyűlésén, a jelen volt számos tagu választmány előtt az egyesület elnöke, dr Bucico Colan némeleg szavú köszönetét fejezte ki Nagyvárad mindazon hölgyeinek és férfainak, akik hozzájárultak az ünnepély úgy erkölcsi, mint anyagi sikeréhez. Ugy szintén mindazoknak, akik nemes adakozással elősegítették az ifjú egyesület gyarapodását. Köszönetet mond továbbá a választmány azon tagjainak, akik már napokkal azelőtt fáradságtalanul dolgoztak az ünnepély sikere érdekében. Utána, az egyesület gazd. tanácsosa Benedek városi tanácsos elteremtette a szept. 9-én megtartott kerti ünnepély elszámolását, melyet a választmány a legnagyobb megelégedéssel tudomásul vett. Az ünnepély bevétele volt összesen: 47.086 lei 75 bani. Kiadások: 506 lei. Adakoztak: Temesvári sörgyár 2 hordó, 1 üveg sört. Dreher-Haggenmacher 4 hordó sört. Üzsgők: Royal 10 üveg, Elite 5 üveg, Palace 5 üveg, Lydó 2 üveg, Ulpia 3 üveg, Bor: Czipóth 10 üveg bort, Vadász 10 üveg leányka, Tempelean 1 litert, gör. kath. püspökség 8 lit., Zigre M. 10 lit., Reismann M. 5 lit., Coroi 4 üveg, Bazili 12 üveg, Feder gyűjtése 15 üveg, Rein (Elite) 10 üveg, „Keresztény kenyérgyár” 50 kiló kenyér, 25 kiló nuliszt, Gantz H. 20 kiló kenyér, Mester Mihályné 10 kiló kenyér, Molnár Imréné és Stupar Trajanne 10 darab tepertős pogácsa, Molnár Imre és Stupar Trajanne egy darab élő borjut gulyásnak, Merza Sándor, Molnárné, Zigre Miklósné gyümölcsöt, Rein (Elite) 50 darab sandwich, 8 láda szódavíz. (Folytatójuk.)

* **Amerikaiak figyelmébe!** Visszatérül a plán az utiköltsége, ha magával viszi az Amerikában annyira keresett és jól fizetett kézimunkákból. Legolcsóbb bevásárlási forrás Weinbergerné, Zárda-utca 1., 1. emelet.

* **A népszövetségi Hangya** tagjai részére téli burgonya olcsón kapható.

* **Szabó munkások és borbély munkások** figyelmébe. Rendkívüli okok miatt szerdán, 10-én este 7 órakor tartják meg a taggyűlést. A vezetőség.

* **Olvasóinknak a legösszintebben ajánljuk,** hogy raglán, télikabát és öltöny-szövet szükségletét SZÉKELY posztó áruházában Strada Avram Janku (Kossuth-utca 5. sz. alatt) szerezzék be, mely cég kelmei megbízható minőségűek és szolid olcsó árak köztesedéseik.

* **Érkeztek:** Nagyon szép stórok, filével, ágysgaritúrák, miliók, diványpárnák, montirozva és anélkül, különféle fehérneműk, olcsó árban árusítom. Weinbergerné, Zárda-utca 1. sz., emelet.

* **A férfi-szabó iparosokat** értesitem, hogy az őszi évadra raktáramat BÉLÉS-ÁRUKBAN dusan felszereltem, melyeket meglepő olcsó Engross árakban árusítok. SZÉKELY posztó és bélésáruház Strada Avram Janku (Kossuth-utca 5.)

* **Tündérszép lesz a Brázay Najád** crémtől. Mindenütt kapható.

* **Meglepetést kelt az a nagymennyiségű női divat és vászonáru,** mely a Körös-parti Áruházba érkezett, melyeket feltűnést keltő olcsó árakban bocsát eladásra. Tisztviselőknél árkedvezmény.

* **Ha ragályos betegség fenyeget,** ügyeljünk a belek szabályos működésére. Koprol az ideális és jóízű csokoládé hajtó erre a legalkalmasabb.

* **Kabát, kosztüm, öltöny és ruhaszövet** bevásárlásainál nézze meg a Körös-parti áruház szövetmegéneke választékát, melyhez hasonló csak fővárosi nagy áruházak nyújthatnak, hol az árak olcsóbbak, mint bárhol.

* **Utlevél és iskolai igazolvány képeket** legolcsóbban, leggyorsabban készít Mimosza fényképészet Kapucinus-u. 4. Str. Saguna.

LEGUJABB

A magyar katolikus kongresszus nem üdvözölte Zita királynét

Budapest, október 9. A „Magyar-ság” a most lezajlott katolikus nagygyűlés befejezése után azt írja, hogy amíg a múlt évi nagygyűlés nem feledkezett meg Magyarország özvegy királynéjáról és királyáról, az idén csak a pápának és a kormányzóknak küldött üdvözlő sürgönyt, a királyi családnak a hódoló távirat elmaradt.

Általános sztrájk készül Középnémetországban

Drezda, október 9. A Vorwärts jelntése szerint a kommunistákkal kibővített szász kormány megalakult. A pénzügyminister Brandler kommunista lett. Középnémetország kommunistapártjai elhatározták, hogy a munkásságot általános sztrájkra hívják fel. A thüringiai üzemi tanácsok elhatározták, hogy a harci intézkedéseket a legszigorúbban végrehajtják.

Forradalom tört ki Portugáliában

Északportugáliában kitört a forradalom. Az egész országban megállottak a vonatok. A kormány ostromállapotot hirdetett. Lisszabonban számos bombamerénylet történt. A forradalom élén konzervatív elemek állanak. A kormány elég erővel rendelkezik a forradalom leverésére.

Stinnesék kárpótlást kérnek a német kormánytól

Berlin, október 9. A Stinnes-csoport a kormánytól memorandumban kárpótlást követel a megszállások lefoglalt

szénért. Követeli a szénadó eltörlését és a megszállt területek nyersanyaggal, élelmiszerral való ellátását. Ezeknek teljesítése után támogatja a kormányt a nyolc órás munkaidőnek tíz órára való emelésében.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Szerda: Asszonyok bolondja, újdonság 3-szor, bérleten kívül.

Csütörtök: Négy frakk, újdonság először, A) bérlet 19. szám.

Péntek: Négy frakk, újdonság, B) bérlet 20. sz. Szombat d. u.: Szidike, mérsékelt helyárral.

Szombat este: Hoffmann meséi opera-repriz, bérleten kívül.

Vasárnap d. u.: Kis kadet, új betanulásban, mérsékelt helyárral.

Vasárnap este: Asszonyok bolondja, újdonság 6-szor, bérleten kívül.

— **Négy frakk.** A legtekélyesebb magyar vígjátékok egyikét lesz alkalmunk látni csütörtökön este amikor Lakatos László új darabja, a Négy frakk kerül bemutatásra. E nagyszerű vígjáték, melyre gondos próbák után teljesen elkészült a drámai együttes, igen érdekes témát ölel fel s éppen ezért tartja magát hosszú ideig mindenütt a vígjáték. A főszerepeit nálunk Tóth Elek rendezése mellett Benes, Jósika, Huzella, Tóth Elek, Harsányi, Balassa, Galambos, Misoga és Soró Jenő játsszák. A Négy frakk csütörtökön A) bérletben, pénteken B) bérletben kerül előadásra.

— **Hoffmann meséi.** Hosszabb pihentetés után új betanulásban és részben új szereposztásban kerül színre Offenbach legszebb operája, a Hoffmann meséi. A főszerepeit Baranyai, Baksay, Pogány, Gavora, Tihanyi, Kozma Hugó, Márkus, Harsányi, Madas, Bereng, Békési játsszák. A Hoffmann meséi opera szombaton bérleten kívül, hétfőn A) bérletben lesz a színház műsorán.

MOZI

— „Nagy Péter cár” — közkívánatra — **Dorian Filmszínház.** A „Nagy Péter cár” című legújabb monumentális Dorian filmet olyan hatalmas érdeklődés előzte meg, hogy a Dorian Filmszínház nagyterme öt napon át kicsinek bizonyult a közönség befogadására. Éppen ezért a nagyközönségnek kívánunk szolgálatot tenni, amikor a grandiozus filmet még egy napra, mára prolongáljuk. A nagyszerű film, amelynek főszerepeit Emil Jannings, Bernhard Götzke és Dagny Servaes alakítják, ma, szerdán látható utoljára a Dorian Filmszínházban.

— **Az Apolló moziban** ma, szerdán először a Házasság bilincsei 5 felvonásos társadalmi dráma. Főszerepben Enid Bennett, az ismert amerikai film-művésznő. A drámával egyidejűleg A szerelmes inas című két felvonásos kacagtató vígjáték vetítésre kerül. Előadások kezdete 5, 7 és 9 órakor.

Tőzsdei jelentések

Zürich, október 9. Nyitás: Berlin 0.0000075, Newyork 5583 fél, London 2543, Páris 8360, Milánó 2514, Prága 1664. Budapest 0.0302 fél, Bukarest 260. Bécs 0.0078 ötnyelcad.

Bukarest, október 9. Zárlat. Devizák: Páris 1282, London 980, Newyork 216, Róma 985, Zürich 3860, Prága 638, Bécs 30 háromn., Budapest 125.

Valuták: Márka 20, font 990, frank 1270, svájci 39, lira 950, dinár 230, dollár 220, osztrák 30, magyar 75, szokol 640.

Budapest, október 9. A Devizaközpont hivatalos árfolyamai: Berlin 1 egyen.— 2 fél, Páris 1160—1226, Belgrád 226—240, Newyork 19.500—20.600. A többi kurzusok változatlanok.

Zürich, október 9. Zárlat: Berlin 0.0000060, Newyork 558 fél, London 2543, Páris 3380, Milanó 2540, Prága 1675. Budapest 0'302 fél, Belgrád 655, Bukarest 260, Bécs 0.0078 ötnyelvöld.

A keddi magánforgalom üzletelen, kevés kötés jött létre. Az üzletben inkább a spekuláció vesz részt. Az iránvzat lanyha. A hetinéz négy—négy és félszázalék. Magyar Hitel 680—690, Osztrák Hitel 140—145, Angol-Magyar 1300, Hazai Takarékszövetkezet 103—105, Salgó 590, Köszén 2700, Urikány 1200—1300, Atlantika 80, Államvasút 410, Kohó 800, Ofa 560, Násici 2300—2400, Viktória butor 22, Rima 144, Ganz-Danubius 5500—5600, Schlick 125—130, Láng 180, Lipták 39, Viktória malom 390, Cukor 3600, Izzó 525, Brassói 500, Baróti 21.

Az utótőzsdén erős kínálat gyöngölte az irányzatot

Budapest, október 9. Az az elkedvetlenedés, amely a hétfői hivatalos üzlet vége felé mutatkozott, a hétfői utótőzsdén sem javult meg és a megnyitásnak erősen emelkedő tendenciája elveszett abban a nagy áru kínálatban, amely az utótőzsdén minden piacon mutatkozott. A bécsi tőzsze ingadozó irányzata és a bécsi tőke nagy üzletelensége Budapesten is fokozta a kínálatot és a realizálások nagy arányai az utótőzsdén még jobban bontakoztak ki, mint a hivatalos forgalom alatt.

Teljes gözzel dolgozott a kontremín is. Ez volt az egyetlen biztató jel arra, hogy a gyöngye irányzat csak a kontremín munkája, mert a kontremínör sem maradhat végtelenségig adós a papirokkal és a kontremínnek is vásárolni kell.

Az utótőzsde árfolyamai körülbelül a hivatalos zárlati árfolyamokkal egy nivón mozogtak, néhány papír árfolyama azonban ennél magasabbra emelkedett. Az utótőzsde forgalma ma sokkal hamarabb csendesedett el, mint máskor.

A hétfői utótőzsde tájékoztató árfolyamai: (A számok ezrekben értendők.) Bankok: Angol-Magyar 126—127, Földhitel 355, Hermes 86, Magyar Hitel 705—706, Ingatlanbank 385, Csehbanc 40, Forgalmi Bank 50.500, Kereskedelmi Hitel 128, Leszámitoló 104.500, Magyar-Német 30, Olaszbank 48, Városi Bank 27.500, Merkur 25.500, Osztrák Hitel 142—145, Kereskedelmi Bank 1.233, Lloyd Bank 34.500—35.000, Belvárosi 45, Lipótvárosi 23, Fővárosi 320, Kőbányai 41, Magyar Általános Takarékszövetkezet 171, Moktár 186, Pesti Hazai 3.800—3.875, jog 1.625.000.

Biztosítók: Első Magyar Általános 70000.000, Fonciere 550, Jég 150, Pannónia 950.

Malmok: Borsodi 250, Konkordia 104, Budapesti Gőz 237, Gizella 61, Hungária 52.500.

Bányák és téglagyárak: Beocsini 1.075, Borsodi szén 280, Szentlőrinci 195, Cement 250, Szászvári 440, Kohó 840, István 73, Drasche 570, Magnezit 3.350, Aszfalt 160, Köszén 2.730—750, Salgó 590—595, Ujlaki 265, Urikányi 1.300.

Nyomdák: Athenaeum 325, Globus 50—51, Pallas 54—55.

Vasművek és gépgyárak: Fegyver 1.650—1.700, Ganz-Danubius 5.000.000, Ganz Vil. 780—800, Kaszab 118—120, Láng 100, Lipták 39.500, Magyar Acél 295—300, Olom 36, Vegyipar 50, Rima 149, Schlick 130, Schuller 88, Teudloff 130, Wörner 30.

Faipari vállalatok: Egyesült Fa 37, Furnir 43.500, Guttmann 670, Hazai Fa 190, Malomsoki 17.500, Lichtig 16, Ofa 540, Szlavónia 94, Viktória Butor 22.

Közlekedési vállalatok: Atlantika 76.500, Közúti 23, Városi 48, Déli vasút 120, Nova 145, Államvasút 420—425, MFTK 420—430, Tröszt 145.

Különfélék: Dölcukor 525, Bóni 121, Chinoin 75, Diana 13, Izzó 550, Gyapjamosó 13, Star Film 41, Flóra 195, Gschwindt 302, Mútrágya 250—255, Karton 201, Királyautó 14, Ligetszanatórium 28, Cukor 3.650, Gumi 203—205, Szalámi 30.500, Georgia 1.525, Phöbus 58, Szikra 150, Pálfalvai 59, Mezőhegyesi Cukor 376.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetetlen fiam Balaton József elhunyt alkalmával részvétükkel fájdalmaimat egyhítenig gyekéztek, fogadják ezuton is hála köszönetemet.

Hant Frigyesné.

A SZERENCSE

Írta: Zombory Jenő

21

Olyan kedvesen indult a párisi tartózkodásom, hogy szinte rosszul esik félbeszakítanom. Am meg kell tennem Semmi esetre se vonhatom ki magam a meghívás alól és már sokkal több a tapasztalatom, mint volt ezelőtt négy hónappal. Ma már bátrabban nézhetek Perényi bárónő szemé közé is. Már vértetve vagyok annyi amennyire.

Kenderessy grófnak is igen szép leánya van, Mary kontes, akivel több ízben találkoztam és vele néhány igen kellemes órát töltöttem. A kis grófnő valósággal kitűntet barátságával. Ez büszkévé tesz, mert nagyon szép leány, eltekintve attól a nagyfontosságú tényről, hogy Kenderessy grófnak a leánya. Ha nem lennék még olyan fiatal, talán még házasságra is gondolnék vele kapcsolatban. Mary kontes már férjhezmenendő, viszont én még nem gondolok a nősülésre. Még várni szeretnék egy pár évig, föltéve, hogy ha nem lesz szerelmes, mert a házasságot csak úgy tudom elképzelni, ha szerelmem az alapja s ha szerelmes leszek, hamarabb is reáshánom magam.

Berlinen keresztül jöttem haza és így még néhány napot Berlinben is töltöttem, nagyon vágytam a kis Any ölelő karjára. Róla biztos vagyok, hogy nem önzésből szeret.

Már tíz napja, hogy Kenderessy gróf birtokán vagyok és ezen idő alatt egyszer se jutottam az íráshoz. A legtöbb időmet Mary grófnő és Perényi bárónő szoknyája mellett töltöttem. Mind a kettő külön-külön nagyon tetszik nekem. Az egyik így, a másik amúgy! Mondanom se kell, hogy az amúgy szó Perényi bárónőre vonatkozik, akiért a legnagyobb örültségre is képes lennék, kivéve a házasságot.

Csodálatos két nagy, koromfekete szemé van. Hej, ha azokból olvasni lehetne! Ha ez a szép asszony egyszer felmelegedne!... Milyen kár az ilyen felségesen szép asszonynak parlagon heverni.

Beszélgésünk közepette megtudtam, hogy a telet állandóan Pesten tölti és minden tavasszal több hónapot tölt Olaszországban és mert — úgymond — nyugtalan természetű, sehol se tartózkodik huzamosabb ideig.

— És ön hol fog állandóan lakni itt, vagy Amerikában?

— Minden érdekem Amerikához köt s így állandó lakhelyem Newyork lesz, de a kontinensen is megfordulok minden évben. Ugy se tudnék végkép lemondani Európáról. A következő tavasszal magam is hosszabb utazásra indulok tengeren, hogy megismerkedjem az egész világgal, mert Mr. Billson azt mondja, hogy ennek így kell lenni. (Folyt. köv.)

Festékküzlet

Mindenféle festékek legelőnyösebb árban kapható.

Biró

Str. Vlahuta (Szent János-utca.) 32

Moskovits Iparteleppek részv.-társ. Nagyvárad

Ládagyára

leggyutányosabb áron és legrövidebb idő alatt szállít posta, vasúti és mindennemű csomagoló ládát. — Telefon szám: 3-68

Arverési hirdetés

F. hó 11-én d. e. 10 órakor nyilvános árverésen 26.600 darab félig kidolgozott báránykecske és gödölve bőr lesz eladva a Bihar püspöki vámhivatalnál.

Bánatpénz 150.000 lei. A bőrt az árverés napjától számítandó 3 napon belül legtöbbet ígérő átveheti.

Vámfőnök.

Eladó

- 1 magánház Str. Spitalului (Kórház-utca)
- 1 Opel auto
- 1 szép uri szoba,
- 1 antik Biedermaier kredenc,
- 2 himzett függöny,
- 2 karamasnie függöny és hencsertakaró,
- 1 könyv-etagere,
- 1 vadonatúj pijama,
- 1 antik berakott vitrin,
- 1 hegedű,
- 1 antik elefáncsont legyező,
- 1 könnyű szekér,
- 2 lószerszám.

Keressünk valódi perzsaszőnyegeket

HUMANITAS

Str. Alexandri (vót Teleki utca) 11. sz

Hébe

Románszentgyörgyi gyógyviz, gyomor-epe, máj, ideg, angól kór stb. betegségeknek kitűnően bevált.

Kapható nagyban és kicsinyben

Horovitz & Mózes

Színházi cukorka áruházban.

Str. Teatrului (Színház-u.) 8.

Mindenféle

vadászfegyverek

és vadászati felszerelések egyedi és szakszerű javító műhelye

Máté Ferenc puska- és fegyver-
javító

Str. Titu Maiorescu (v. Menház-u.) 8.

KÁLMÁN & SZIRMAY-ÉRTÉKESÍTŐ KFT. (Mozay M. & Szirmay K. Rt.)
NAGYVARAD

Vásároljon a termelőnél!

Gyapjuipar Rt. Str. Reg. Ferdinand 13

A gyár összes termékeinek lerakata.
Eladás szigorúan szabott gyári áron.

Telefon 16 63. 1644 Sürgőnycim: Fonat.

Utleveleket vizumokat

bármely konzulátusnál
a leggyorsabban elintéz

Díjmentes felvilágosítás.

SCHREIER

Gyűjtemény Stefan cel Mare No. 1.
(Tisza Kálmán-tér 1.) vármegyeháza mellett.

Nr. 635—1923. execuțional.

Publicație de licitație

Subsemnatul executor judiciar delegat, prin aceasta aduc la cunoștință publică, că în urma deciziei judecătorești de ocol-urbană din Oradea-Mare de sub Nr. 10445—922 efectuându-se execuția de escontențare în favorul urmeritorului Banca și Cassa de Economia fuzionata domiciliat în Oradea-Mare și reprezentat prin avocatul Dr Gyémánt Jenő în sarcina urmeritorului Eugen Horváth din Oradea-Mare pentru suma de 600 Lei capital și accesorii și ordonându-se prin decizia judecătorești de ocol-urbană din Oradea-Mare sub Nr. 10445—922 licitația asupra sâmba și mobile și altor mișcătoare sechestrate și estimate în valoare de 1900 Lei, se fixează termen de licitație pe ziua de 23 Okt. 1923 în comuna Oradea-Mare, d. m. 3 ora, Strada Școalei Fimii (Ovoda-utca) Nr. 13 când mișcătoarele sechestrate se vor vinde pe lângă plățirea prețului de cumpărare în numerar și în caz de necesitate și sub prețul de estimare, și până la concurența creanței sechestraților anteriori ori a suprasedesestranților întrucât aceștia și-au câștigat asupra acestora drept de ipotecă.

Se provoacă toți aceia, cari și revendică escontențare din prețul de vânzare al lucrurilor ce se vor licita, întrucât sechestrarea în favorul lor s'ar fi făcut anterior și aceasta nu s'ar inveda din procesul verbal de sechestrare să nu iotrelase a-și prezenta anunțările în scris la subsemnatul delegat, până la începerea licitației.

Termenul legal se va socoti din ziua ce urmează după afișare publicației la judecătorie.

Oradea-Mare, la 3 Október 1923.

Valentin Bakó
executor judiciar.

Saját érdekében keresse fel

Hajnal és Rózsa

árabázát, J. Vulcan (Nagy Sándor)-u. 1.

Női szövet, kabát posztók, valódi rumburgi vásznak, damasz asztalneműek, finom sifonok, vásznak, bélésszárak, függöny és ágyszerítőre selyem „Tuszor” és ezerféle cikk érkezett. Nagy raktár paplanokból

Szőlősgazdák figyelmébe!

Kiprészelt
szőlőtörkölyt

legmagasabb napi árban bevállunk. Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) 74. sz. alatt.

A HIVATALNOK

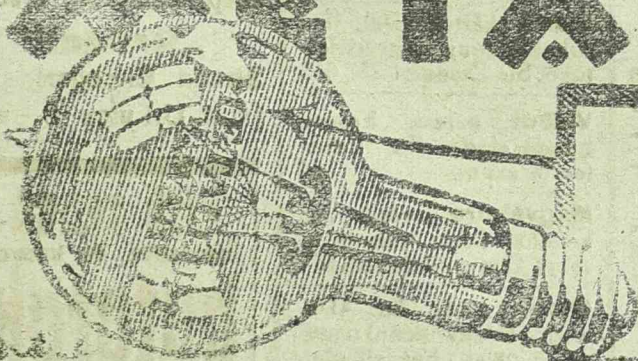
dicséri a BERSON-GUMMISARKAT és GUMMITALPAT
mert kiméli saját és környezete idegeit,
azonkívül olcsóbb és tartósabb mint a bőr.

Berson-Gummisarkot és Gummitalpat

tételesen, cipészével még ma a cipőjére,
soha mást nem fog viselni.

METALLUM

a legtartósabb égő

Lloyd 989

BYRON STEAMSHIP COMP. LTD. LONDON

M. EMBIRICOS & CO. BUCUREȘTI, Str. Paris, No. 1.

CONSTANZA direct NEW-YORK

a legnagyobb tengerentúli luxuszőcsőkkel, amelyek Constanza kikötőből indulnak
Konstantinápoly, Pireu és Palermo érintésével direct New-Yorkba

Byron

gyorszőcső

Megalli Hellas

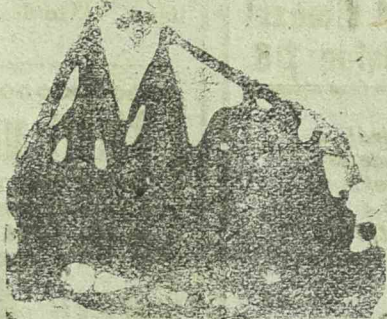
32.000 tonnás gyorszőcső

Átszállás és vezetéknél
nélkül.

As utazás tartama 16 nap

CONSTANTINOPLE

gyorszőcső indul nov. 5-én

As utazás vonalainkon a legelőnyösebb, 50%-al olcsóbb és leiben fizetendő.

Kajuttók, jegyek fenntartása, valamint bármely információ véget forduljon központi irodánkhoz.

Lloyd 1289

M. EMBIRICOS & CO. BUCUREȘTI, Str. Paris No. 1.

